

B O A R D O F S T U D I E S
NEW SOUTH WALES

2012

**HIGHER SCHOOL CERTIFICATE
EXAMINATION**

Classical Greek Continuers

General Instructions

- Reading time – 5 minutes
- Working time – 3 hours
- Write using black or blue pen
Black pen is preferred

Total marks – 100

Section I Pages 2–6

35 marks

- Attempt Questions 1–3
- Allow about 1 hour for this section

Section II Pages 7–10

35 marks

- Attempt Questions 4–6
- Allow about 1 hour for this section

Section III Pages 12–15

30 marks

- Attempt Questions 7–8
- Allow about 1 hour for this section

Section I — Prescribed Text – Thucydides *Book VII*

35 marks

Attempt Questions 1–3

Allow about 1 hour for this section

Answer each question in a SEPARATE writing booklet. Extra writing booklets are available.

Question 1 (10 marks)

Translate BOTH extracts into ENGLISH.

- (a) καὶ μελλόντων αὐτῶν, ἐπειδὴ ἐτοῖμα ἦν, ἀποπλεῖν ἢ σελήνη ἐκλείπει· ἐτύγχανε γὰρ πασσέληνος οὐσα. καὶ οἱ Ἀθηναῖοι οἳ τε πλείους ἐπισχεῖν ἐκέλευον τοὺς στρατηγούς ἐνθύμιον ποιούμενοι, καὶ ὁ Νικίας (ἦν γὰρ τι καὶ ἄγαν θειασμῶ τε καὶ τῷ τοιούτῳ προσκείμενος) οὐδ' ἂν διαβουλεύσασθαι ἔτι ἔφη πρὶν, ὡς οἱ μάντιες ἐξηγοῦντο, τρὶς ἐννέα ἡμέρας μείναι, ὅπως ἂν πρότερον κινηθεῖη. καὶ τοῖς μὲν Ἀθηναίοις μελλήσασι διὰ τοῦτο ἡ μονὴ ἐγεγένητο.

THUCYDIDES VII 50.4

- (b) Πρῶ δὲ ἄραντες ἐπορεύοντο αὐθις, καὶ ἐβιάσαντο πρὸς τὸν λόφον ἐλθεῖν τὸν ἀποτειχισμένον, καὶ ἠῦρον πρὸ ἑαυτῶν ὑπὲρ τοῦ ἀποτειχίσματος τὴν πεζὴν στρατιὰν παρατεταγμένην οὐκ ἐπ' ὀλίγων ἀσπίδων· στενὸν γὰρ ἦν τό χωρίον. καὶ προσβαλόντες οἱ Ἀθηναῖοι ἐτειχομάχουν, καὶ βαλλόμενοι ὑπὸ πολλῶν ἀπὸ τοῦ λόφου ἐπάντους ὄντος (δικνοῦντο γὰρ ῥᾶον οἱ ἄνωθεν) καὶ οὐ δυνάμενοι βιάσασθαι ἀνεχώρουν πάλιν καὶ ἀνεπαύοντο. ἔτυχον δὲ καὶ βρονταὶ τινες ἅμα γενόμεναι καὶ ὕδωρ, οἷα τοῦ ἔτους πρὸς μετόπωρον ἤδη ὄντος φιλεῖ γίγνεσθαι· ἀφ' ὧν οἱ Ἀθηναῖοι μᾶλλον ἔτι ἠθύμουν καὶ ἐνόμιζον ἐπὶ τῷ σφετέρῳ ὀλέθρῳ καὶ ταῦτα πάντα γίγνεσθαι.

THUCYDIDES VII 79.1–3

Question 2 (15 marks) Use a SEPARATE writing booklet.

Read the extracts, then answer the questions that follow. Use the extracts and your knowledge of the text in your answers.

- (a) καὶ τῇ πόλει ὠφελιμώτερον ἔφη εἶναι πρὸς τοὺς ἐν τῇ χώρᾳ σφῶν ἐπιτειχίζοντας τὸν πόλεμον ποιεῖσθαι ἢ Συρακοσίους, οὓς οὐκέτι ῥάδιον εἶναι χειρώσασθαι· οὐδ' αὖ ἄλλως χρήματα πολλὰ δαπανῶντας εἰκὸς εἶναι προσκαθῆσθαι.

Καὶ ὁ μὲν Δημοσθένης τοιαῦτα ἐγίγνωσκεν· ὁ δὲ Νικίας ἐνόμιζε μὲν καὶ αὐτὸς πόνηρα σφῶν τὰ πράγματα εἶναι, τῷ δὲ λόγῳ οὐκ ἐβούλετο αὐτὰ ἀσθενῆ ἀποδεικνύειν, οὐδ' ἐμφανῶς σφᾶς ψηφίζομένους μετὰ πολλῶν τὴν ἀναχώρησιν τοῖς πολεμίοις καταγγέλτους γίγνεσθαι· λαθεῖν γὰρ ἄν, ὅποτε βούλοιντο, τοῦτο ποιοῦντες πολλῶ ἦσσαν. τὸ δέ τι καὶ τὰ τῶν πολεμίων, ἀφ' ὧν ἐπὶ πλεόν ἢ οἱ ἄλλοι ἠσθάνετο αὐτῶν, ἐλπίδος τι ἔτι παρεῖχε πονηρότερα τῶν σφετέρων ἔσεσθαι, ἣν καρτερῶσι προσκαθήμενοι· χρημάτων γὰρ ἀπορία αὐτοὺς ἐκτροχώσειν, ἄλλως τε καὶ ἐπὶ πλεόν ἤδη ταῖς ὑπαρχούσαις ναυσὶ θαλασσοκρατούντων. καὶ ἦν γάρ τι καὶ ἐν ταῖς Συρακούσαις βουλόμενον τοῖς Ἀθηναίοις τὰ πράγματα ἐνδοῦναι, ἐπεκηρυκεύετο ὡς αὐτὸν καὶ οὐκ εἶα ἀπανίστασθαι.

THUCYDIDES VII 47.4–48.2

- (i) For what reasons does Demosthenes recommend departure? **2**
- (ii) What considerations influence Nicias to oppose departure? **2**

Question 2 continues on page 4

Question 2 (continued)

- (b) ξυνετύγγανέ τε πολλαχοῦ διὰ τὴν στενοχωρίαν τὰ μὲν ἄλλοις ἐμβεβληκέναι, τὰ δὲ αὐτοὺς ἐμβεβλήσθαι, δύο τε περὶ μίαν καὶ ἔστιν ἧ καὶ πλείους ναῦς κατ' ἀνάγκην ξυνηρτῆσθαι, καὶ τοῖς κυβερνήταις τῶν μὲν φυλακῆν, τῶν δ' ἐπιβουλήν, μὴ καθ' ἓν ἕκαστον, κατὰ πολλὰ δὲ πανταχόθεν, περιστάναι, καὶ τὸν κτύπον μέγαν ἀπὸ πολλῶν νεῶν ξυμπιπτουσῶν ἔκπληξιν τε ἅμα καὶ ἀποστέρησιν τῆς ἀκοῆς ὧν οἱ κελευσταὶ φθέγγοιντο παρέχειν. πολλὴ γὰρ δὴ ἡ παρακέλευσις καὶ βοή ἀφ' ἑκατέρων τοῖς κελευσταῖς κατὰ τε τὴν τέχνην καὶ πρὸς τὴν αὐτίκα φιλονικίαν ἐγίνετο, τοῖς μὲν Ἀθηναίοις βιάζεσθαι τε τὸν ἔκπλουν ἐπιβοῶντες καὶ περὶ τῆς ἐς τὴν πατρίδα σωτηρίας νῦν, εἴ ποτε καὶ αὐθις, προθύμως ἀντιλαβέσθαι, τοῖς δὲ Συρακοσίοις καὶ ξυμμάχοις καλὸν εἶναι κωλύσαί τε αὐτοὺς διαφυγεῖν καὶ τὴν οἰκείαν ἑκάστους πατρίδα νικήσαντας ἐπαυξῆσαι.

THUCYDIDES VII 70.6–7

Explain how Thucydides conveys the intensity of battle in this extract.

5

Question 2 continues on page 5

Question 2 (continued)

- (c) ξυνέβαινε δὲ τὸν μὲν πολεμιώτατον αὐτοῖς εἶναι, Δημοσθένη, διὰ τὰ ἐν τῇ νήσῳ καὶ Πύλῳ, τὸν δὲ διὰ τὰ αὐτὰ ἐπιτηδειότατον· τοὺς γὰρ ἐκ τῆς νήσου ἄνδρας τῶν Λακεδαιμονίων ὁ Νικίας προθυμήθη, σπονδὰς πείσας τοὺς Ἀθηναίους ποιήσασθαι, ὥστε ἀφεθῆναι. ἀνθ' ὧν οἱ τε Λακεδαιμόνιοι ἦσαν αὐτῷ προσφιλεῖς κάκεῖνος οὐχ ἥκιστα διὰ τοῦτο πιστεύσας ἑαυτὸν τῷ Γυλίπῳ παρέδωκεν. ἀλλὰ τῶν Συρακοσίων τινές, ὡς ἐλέγετο, οἱ μὲν δείσαντες, ὅτι πρὸς αὐτὸν ἐκεκοινολόγητο, μὴ βασανιζόμενος διὰ τὸ τοιοῦτο ταραχὴν σφίσιν ἐν εὐπραγίᾳ ποιήσῃ, ἄλλοι δέ, καὶ οὐχ ἥκιστα οἱ Κορίνθιοι, μὴ χρήμασι δὴ πείσας τινάς, ὅτι πλούσιος ἦν, ἀποδρῶ καὶ αὐθις σφίσι νεώτερόν τι ἀπ' αὐτοῦ γένηται, πείσαντες τοὺς ξυμμάχους ἀπέκτειναν αὐτόν. καὶ ὁ μὲν τοιαύτη ἦ ὅτι ἐγγύτατα τούτων αἰτία ἐτεθήκει, ἥκιστα δὲ ἄξιός ὢν τῶν γε ἐπ' ἑμοῦ Ἑλλήνων ἐς τοῦτο δυστυχίας ἀφικέσθαι διὰ τὴν πᾶσαν ἐς ἀρετὴν νενομισμένην ἐπιτήδευσιν.

THUCYDIDES VII 86.3–5

- (i) Explain why Demosthenes is described as πολεμιώτατον. 2
- (ii) How consistent is Thucydides' judgement of Nicias here with the portrayal of him earlier in Book VII? 4

End of Question 2

In your answer you will be assessed on how well you:

- demonstrate knowledge and understanding of the text as a work of literature
  - present a logical and cohesive response to the question, supported by relevant examples
-

Question 3 (10 marks) Use a SEPARATE writing booklet.

Assess the importance of morale as a factor in Thucydides' account of events at Syracuse in Book VII. **10**

Section II — Prescribed Text – Sophocles, *Philoctetes*

35 marks

Attempt Questions 4–6

Allow about 1 hour for this section

Answer each question in a SEPARATE writing booklet. Extra writing booklets are available.

Question 4 (10 marks) Use a SEPARATE writing booklet.

Translate BOTH extracts into ENGLISH.

- (a) νῦν δ', ἐς σέ γάρ πομπόν τε καὐτόν ἄγγελον 500 4
ἦκω, σὺ σῶσον, σύ μ' ἐλέησον, εἰσορῶν
ὡς πάντα δεινὰ κάπικινδύνως βροτοῖς
κεῖται παθεῖν μὲν εὖ, παθεῖν δὲ θάτερα.
χρῆ δ' ἐκτός ὄντα πημάτων τὰ δεῖν' ὄραν,
χῶταν τις εὖ ζῆ, τηνικαῦτα τὸν βίον 505
σκοπεῖν μάλιστα μὴ διαφθαρεῖς λάθη.

SOPHOCLES *Philoctetes* 500–506

- (b) ὦ ξένη Κεφαλλήν, εἴθε σοῦ διαμπερὲς 6
στέρνων ἴκοιτ' ἄλγησις ἦδε. φεῦ, παπαῖ.
παπαῖ μάλ' αὐθις. ὦ διπλοῖ στρατηλάται,
Ἄγάμεμνον, ὦ Μενέλαε, πῶς ἂν ἀντ' ἐμοῦ
τὸν ἴσον χρόνον τρέφοιτε τήνδε τὴν νόσον; 795
ὄμοι μοι.
ὦ θάνατε θάνατε, πῶς ἀεὶ καλούμενος
οὕτω κατ' ἡμᾶρ οὐ δύνα μολεῖν ποτε;
ὦ τέκνον, ὦ γένναϊον, ἀλλὰ συλλαβῶν
τῷ Λημνίῳ τῷδ' ἀνακαλούμενον πυρὶ 800
ἔμπρησον, ὦ γενναῖε· κἀγὼ τοί ποτε
τὸν τοῦ Διὸς παῖδ' ἀντὶ τῶνδε τῶν ὅπλων,
ἂ νῦν σὺ σφάζεις, τοῦτ' ἐπηξίωσα δρᾶν.

SOPHOCLES *Philoctetes* 791–803

Question 5 (15 marks) Use a SEPARATE writing booklet.

Read the extracts, then answer the questions that follow. Use the extracts and your knowledge of the text in your answers.

- (a)
- XO. ἔοικα κάγῳ τοῖς ἀφιγμένοις ἴσα
ξένοις ἐποικτίρειν σε, Ποίαντος τέκνον.
- NE. ἐγὼ δὲ καὐτὸς τοῖσδε μάρτυς ἐν λόγοις,
ὡς εἶς' ἀληθεῖς οἶδα, σὺν τυχῶν κακῶν 320
ἀνδρῶν Ἀτρειδῶν τῆς τ' Ὀδυσσέως βίας.
- ΦΙ. ἦ γάρ τι καὶ σὺ τοῖς πανωλέθοις ἔχεις
ἔγκλημ' Ἀτρείδαις, ὥστε θυμοῦσθαι παθῶν;
- NE. θυμὸν γένοιτο χειρὶ πληρῶσαί ποτε,
ἴν' αἱ Μυκῆναι γνοῖεν ἢ Σπάρτη θ' ὅτι 325
χῆ Σκῦρος ἀνδρῶν ἀλκίμων μήτηρ ἔφυ.

SOPHOCLES *Philoctetes* 317–326

- (i) Explain the reference to visitors in lines 317–318. 2
- (ii) Outline the complaint against the Atreidae that Neoptolemus goes on to make. 2

Question 5 continues on page 9

Question 5 (continued)

- (b) NE. παπαί· τί δῆτ' ἄν δρῶμ' ἐγὼ τοῦνθένδε γε; 895
 ΦΙ. τί δ' ἔστιν, ὦ παῖ; ποῖ ποτ' ἐξέβης λόγῳ;
 NE. οὐκ οἶδ' ὅποι χρῆ τᾶπορον τρέπειν ἔπος.
 ΦΙ. ἀπορεῖς δὲ τοῦ σύ; μὴ λέγ', ὦ τέκνον, τάδε.
 NE. ἀλλ' ἐνθάδ' ἤδη τοῦδε τοῦ πάθους κυρῶ.
 ΦΙ. οὐ δὴ σε δυσχέρεια τοῦ νοσήματος 900
 ἔπεισεν ὥστε μὴ μ' ἄγειν ναύτην ἔτι;
 NE. ἅπαντα δυσχέρεια, τὴν αὐτοῦ φύσιν
 ὅταν λιπὼν τις δρῶ τὰ μὴ προσεικότα.
 ΦΙ. ἀλλ' οὐδὲν ἔξω τοῦ φυτεύσαντος σύ γε
 δρῶς οὐδὲ φωνεῖς, ἐσθλὸν ἄνδρ' ἐπωφελῶν. 905
 NE. αἰσχροὺς φανοῦμαι· τοῦτ' ἀνιῶμαι πάλαι.

SOPHOCLES *Philoctetes* 895–906

Explain what this extract reveals of Neoptolemus' character.

5

- (c) NE. ὦ τᾶν, διδάσκου μὴ θρασύνεσθαι κακοῖς.
 ΦΙ. ὀλεῖς με, γινώσκω σε, τοῖσδε τοῖς λόγοις.
 NE. οὐκ οὐκ ἔγωγε· φημὶ δ' οὐ σε μανθάνειν.
 ΦΙ. ἐγὼ οὐκ Ἀτρείδας ἐκβαλόντας οἶδά με; 1390
 NE. ἀλλ' ἐκβαλόντες εἰ πάλιν σώσουσ' ὄρα.
 ΦΙ. οὐδέποθ' ἐκόντα γ' ὥστε τὴν Τροίαν ἰδεῖν.
 NE. τί δῆτ' ἄν ἡμεῖς δρῶμεν, εἰ σέ γ' ἐν λόγοις
 πείθειν δυνησόμεσθα μηδὲν ὦν λέγω;
 ὡς ῥῶστ' ἐμοὶ μὲν τῶν λόγων λῆξαι, σέ δὲ 1395
 ζῆν, ὥσπερ ἤδη ζῆς, ἄνευ σωτηρίας.
 ΦΙ. ἔα με πάσχειν ταῦθ' ἄπερ παθεῖν με δεῖ·
 ἃ δ' ἦνεσάς μοι δεξιᾶς ἐμῆς θιγῶν,
 πέμπειν πρὸς οἴκους, ταῦτά μοι πρᾶξον, τέκνον,
 καὶ μὴ βράδυνε μηδ' ἐπιμνησθῆς ἔτι 1400
 Τροίας· ἄλλις γάρ μοι τεθρήνηται γόοις.

SOPHOCLES *Philoctetes* 1387–1401

To what extent is Philoctetes' attitude here consistent with that which he displays in the rest of the play?

6

End of Question 5

In your answer you will be assessed on how well you:

- demonstrate knowledge and understanding of the text as a work of literature
  - present a logical and cohesive response to the question, supported by relevant examples
-

Question 6 (10 marks) Use a SEPARATE writing booklet.

How does Sophocles use the conventions of ancient Greek drama to highlight the moral dilemma at the heart of this play? **10**

BLANK PAGE

Please turn over

Section III – Unseen Texts

30 marks

Attempt Questions 7–8

Allow about 1 hour for this section

Answer each question in a SEPARATE writing booklet. Extra writing booklets are available.

In your translation you will be assessed on how well you:

- demonstrate understanding of the text by translating into clear and fluent English
  - demonstrate your understanding of the content and style of the author by selecting vocabulary appropriate to the context
-

Question 7 (15 marks) Use a SEPARATE writing booklet.

Read the extract, then answer the questions that follow.

Awaiting copyright

Question 7 continues on page 13

Question 7 (continued)

δυσπετής	<i>difficult</i>
δοκοῦντα	<i>here = δοκεῖ</i>
κράινω	<i>rule over, govern</i>
ἐχθίων	<i>comparative of ἐχθρός</i>

- (a) What part of speech is ἐὼν (line 1048)? **1**
- (b) What form of the verb is προθείς (line 1051)? **1**
- (c) Why is ἔλτοι (line 1056) in the optative mood? **1**
- (d) Translate the extract into ENGLISH. **10**
- (e) Briefly explain how Menelaus' words indicate his state of mind. **2**

End of Question 7

Please turn over

In your translation you will be assessed on how well you:

- demonstrate understanding of the text by translating into clear and fluent English
  - demonstrate your understanding of the content and style of the author by selecting vocabulary appropriate to the context
-

Question 8 (15 marks) Use a SEPARATE writing booklet.

Read the extract, then answer the questions that follow.

Awaiting copyright

ἡ λεία	<i>plunder</i>
τὸ Βούδορον	<i>Budorum</i>
ἡ Νισαία	<i>Nisaea (a small island near Megara)</i>
στέγω	<i>be watertight</i>

Question 8 continues on page 15

Question 8 (continued)

(a)	What part of speech is πανδημεῖ (line 1)?	1
(b)	Of which word is ναῦς (line 7) the direct object?	1
(c)	What part of speech is κλήσει (line 14)?	1
(d)	Translate the extract into ENGLISH.	10
(e)	What lesson did the Athenians learn from this encounter?	2

End of paper

BLANK PAGE